

Ignác Antonín Hrdina: O hraběti Šporkovi, jeho Kuksu a Královédvorskou (šporkovská a kukská miscellanea)

Pavel Mervart, Červený Kostelec, 2020, 561 s., ISBN 978-80-7465-420-6.

Recenzovaná publikace představuje logické vyústění autorovy dosavadní tvorby. Bez nadsázky se dá říci, že není renomovanějšího odborníka zabývajícího se pozoruhodnou osobností hraběte Františka Antonína Šporka a dějinami hospitalu Kuks a jeho blízkého okolí než právě profesor Ignác Antonín Hrdina.

Profesor Hrdina se osudy hraběte Šporka a hospitalu Kuks zabývá soustavně a dlouhodobě; zmínit lze například monografie *Kacířský proces s hrabětem F. A. Šporkem v právně historickém a teologickém kontextu a Záhady kolem sňatku Anny Kateřiny Šporkové* (obě ve spoluautorství s dr. Hedvikou Kuchařovou) či publikaci *Historická knihovna Hospitalu Kuks a její romanisticko-kanonistický fond. Historicko-právní studie* (ve spoluautorství s dr. Jindřichem Koldou). Kniha *O hraběti Šporkovi, jeho Kuksu a Královédvorskou* pak představuje souborné vydání většího množství kratších článků, úvah a glos, které autor v průběhu let fenoménu hraběte Šporka a Kuksu věnoval.

Publikace je členěna na dvě krátké předmluvy (jedna je z pera samotného autora, druhou napsal již zmíněný Jindřich Kolda, historik a archivář působící na Filosofické fakultě Univerzity Hradec Králové), tři velké tematické celky nazvané Část I – *František Antonín Špork a jeho Kuks*, Část II – *Dvůr Králové nad Labem, Královédvorskou* a Část III – *Různé z regionu*, a na krátký závěr a poděkování, přičemž tyto části jsou rovněž doplněny jmenným a místním rejstříkem.

První část publikace pojmenovaná *František Antonín Špork a jeho Kuks* se osobností známého hraběte zabývá dvojím způsobem. Tato část je na jedné straně složena z autorských článků Ignáce Antonína Hrdiny, které se zabývají různými epizodami ze života hraběte Šporka, zároveň však obsahuje komentované překlady dobových textů vztahujících se zejména k tématům práva, Kuksu a rodu Šporků.

V první části tohoto tematického bloku se autor nejprve zabývá některými slavnými soudními procesy a dalšími spory hraběte F. A. Šporka, který ve své době neproslul pouze jako mecenáš a spisovatel, ale rovněž jako chronický „sudič“. Podrobně analyzovány jsou zejména spory s advokátem, rektorem Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze a děkanem Právnické fakulty téže univerzity, Václavem Xaverem Neumannem z Puchholzu, jakož i dlouhotrvající pře s řádem Tovaryšstva Ježíšova. Se stejnou důkladností se pak autor věnuje i procesu, v rámci něhož byl hrabě Špork obžalován z trestných činů kacířství a jeho šíření. Bylo by nespravedlivé tvrdit, že se autor ve svých textech zabývá pouze otázkami bezprostředně souvisejícími se soudními řízeními hraběte. Naopak tyto Šporkovy procesy slouží autorovi jako jakýsi odrazový můstek k hlubokým analýzám vývoje církevního práva, jakož i k rozboru některých otázek souvisejících se světským právem tehdejší doby. Kromě právních sporů se autor rovněž zabývá mecenášskými a obchodními aktivitami hraběte, jakož i jeho fascinací eremitickým způsobem života.

V druhém oddíle první části knihy pak, jak již bylo řečeno, nalezneme komentované překlady některých dobových dokumentů, ať už jde o některé texty dalšího slavného Šporkova životopisce Heinricha Benedikta, historické popisy Kuksu a jeho okolí, dobový životopis Šporkova otce, habsburského generála jezdeckta Jana Šporka, či korespondenci Šporkova dvorního sochaře Matyáše Bernarda Brauna.

Druhá část publikace nazvaná *Dvůr Králové nad Labem, Královédvorskó* se skládá z osmi kratších časopiseckých článků, které autor dříve publikoval. Jak už název této části napovídá, většina článků se nějakým způsobem zabývá dějinami Dvora Králové nad Labem nebo dějinami celého regionu. Na čtenáře tak čekají příspěvky věnující se dávné historii (například článek o první písemné zmínce o Dvoře Králové či napínavé pátrání po totožnosti tzv. biskupů ze Dvora zmiňovaných v kronice královédvorského děkanství), ale i minulosti nepříliš vzdálené (například pojednání o působení P. Vladimíra Matějky či přeložené a komentované vzpomínky vrchního učitele Jaroslava Woperschalka, které nám přibližují Dvůr Králové na začátku 20. století). Neméně zajímavé je i pojednání o Karlu Jaromíru Erbenovi, které nám tohoto českého velikána a rodáka z královédvorského kraje představuje především prostřednictvím jeho odborných právních a právněhistorických statí. Nezmínit nelze ani článek, ve kterém autor zkoumá vztah Jana Amose

Komenského k Třicetileté válce, tehdejšímu Švédskému království a habsburské monarchii, jakož i k Vestfálskému míru.

Poslední část, nazvaná *Různé z regionu*, je rozdělena do třech dílčích celků. První z nich obsahuje přepisy homilií, které autor při různých příležitostech přednesl v různých farnostech královédvorského regionu. Druhý dílčí celek obsahuje přepisy rozhovorů, které Ignác Antonín Hrdina při různých příležitostech poskytl a které souvisejí s hrabětem Šporkem, Kuksem a celým regionem. Konečně třetí dílčí celek, nazvaný jako *Ostatní*, obsahuje různé drobné texty, které díky jejich povaze nešlo podřadit do žádné jiné kapitoly či podkapitoly. Jeho součástí jsou především přepisy projevů, které Ignác Antonín Hrdina přednesl při různých slavnostních příležitostech a které se nějakým způsobem dotýkají hlavních témat publikace.

Závěrem je třeba konstatovat, že recenzovaná publikace vyniká svou čtivostí a zajímavostí, přičemž z jednotlivých stránek přímo sálá autorova láska a obdiv ke zkoumanému východočeskému regionu. Každý si mezi pestrou paletou článků a kratších textů jistě najde blížká témata, a proto nezbyvá než sborník *O hraběti Šporkovi, jeho Kuksu a Královédvorskou* doporučit čtenářům všeho věku a profesního a odborného zaměření.

Jan Beránek